

5.5.2 Způsob vymezení a sledování kritérií hodnocení odpovídajících oblasti 6

Jak jsme uvedli výše, klíčovou roli hrají v mechanismech akontability vzdělávací (akademické) výsledky žáků, což jsou často výsledky testů v oblasti čtenářské gramotnosti a matematiky, popř. metriky na nich založené (přidaná hodnota, meziroční zlepšení). Nově se zvyšuje i pozornost věnovaná non-kognitivním indikátorům.

Základní nástroj monitorování nerovnosti: disagregovaná data

Základními pilíři systému monitorování se staly státní vzdělávací standardy a na nich založené každoroční plošné testy administrované rovněž jednotlivými státy.

Vzhledem k tomu, že veřejné školy (primární i sekundární) pracují ve velmi rozdílných podmínkách, nebyly srovnávány výsledky škol, ale požadovalo se, aby se každá škola porovnávala se svým dosavadním výkonem a soustavně se zlepšovala proti své počáteční úrovni. Reforma proto stanovila, že všechny státy USA byly povinny vyvinout a implementovat systém akontability, efektivně zajišťující, že veřejné primární a sekundární školy i distrikty jako celek budou dosahovat náležitého ročního *pokroku* (adequate yearly progress). K tomu měly napomoci vzdělávací (akademické) standardy, zaměření na výsledky všech žáků (vyžadované zastoupení 95 %) a odměny a sankce v závislosti na pokroku výsledků v čase. I když se někdy použití těchto nástrojů připisuje právě Bushovi jr., ve skutečnosti navázal na to, co už zrálo delší dobu a existovalo na více místech na regionální úrovni (Spillane & Kenney, 2012). **Distrikty** měly povinnost publikovat a rozšiřovat výsledky rodičům, učitelům, školám a obcím. Také státy jako celky byly povinny publikovat každý rok souhrnné zprávy (státní vysvědčení).

Novinkou programu NCLB bylo zaměření na **disagregovaná data**. To znamená, že výsledky každé školy se sledovaly pro různé podskupiny (způsoby jejich vymezení jsou upřesněny v příloze): rasové/etnické skupiny, nízkopříjmové skupiny, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci s omezenou znalostí vyučovacího jazyka), pokud byly ve škole zastoupeny v takovém počtu, aby dílčí data poskytovala dostatečnou statistiku. Očekávaného meziročního zlepšení měla dosahovat i každá z podskupin žáků.

Co se stalo, když se to nedařilo? Škola, která dva roky za sebou neplnila cíle, byla „identifikovaná“ a do tří měsíců musela vyvinout plán nápravy (po konzultacích se sborem, rodiči, komunitou, externími odborníky); škole i žákům byla poskytována podpora. Pokud se ani v druhém školním roce po identifikaci škola, resp. výsledky žáků dostatečně nezlepšily, sice pokračovala podpora, ale nastoupila i další opatření (nejméně jedno) z následujícího spektra: změna kurikula⁴², personální změny na pozicích vedoucích pracovníků, omezení pravomocí vedení školy a přidělení externích poradců, prodloužení školního roku nebo školního dne, reorganizace správy školy. Pokud nápravná opatření nevedla v dalším roce k výsledku, přikročilo se k zásadní reorganizaci, tou mohla být např. výměna většiny personálu včetně ředitele, převedení pod přímou správu státu, nebo naopak pod zkušeného soukromého zřizovatele.

Akademické výsledky

Nyní vysvětlíme, jaké indikátory jsou vlastně disagregovaně sledovány.

Klíčovou roli dnes v této oblasti hraje koncept připravenosti pro vysokou školu a profesní dráhu (college and career readiness, CCR). V USA celý populační ročník vstupuje do střední všeobecně vzdělávací školy (high school) a považuje se za žádoucí, aby v zásadě každý mladý člověk po jejím ukončení ještě absolvoval minimálně další dvouletou odbornou přípravu (např. v community college, jinak též technical/city/junior college). Tedy vstup na profesní

⁴² V americkém kontextu má termín kurikulum velmi široký význam, jde také o užívanou učebnicovou řadu apod.